

Μαρτίνου Σωτηρία, Επόπτρια Ποιότητας ΔΙ.Π.Ε Ηρακλείου

Τίτλος Δράσης Τοπικής Γεωγραφίας: "Τα φαράγγια του τόπου μου",

σύμφωνα με τα έγγραφα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (ΥΠΑΙΘΑ) με αριθμ. πρωτ. και Θέματα:

36085/2025 «Πρόσκληση υποβολής προτάσεων Δράσεων Τοπικής Ιστορίας και Τοπικής Γεωγραφίας από τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» και

45857/2025 Τροποποίηση της υπό στοιχείο 36085/ΓΔ4/01-04-2025 εγκυκλίου με θέμα: «Πρόσκληση υποβολής προτάσεων Δράσεων Τοπικής Ιστορίας και Τοπικής Γεωγραφίας από τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» .

Επίπεδο

Δ' - Ε' - ΣΤ' Δημοτικού

Θεματικό Πεδίο

Περιβάλλον και Αειφορία, Πολιτισμός και Δημιουργικότητα, Υγεία και Ευεξία

Σύντομη περιγραφή της Δράσης

Οι μαθητές εξερευνούν τη φυσική ομορφιά, την ιστορία και τη γεωγραφία των **Φαραγγιών του Ν. Ηρακλείου**: Αστρακιανό, Κουναβιανό, Φαράγγι του Καρτερού, φαράγγι του Ρούβα (Γάφαρη ή Αγίου Νικολάου), Άρβης, Αγιοφάραγγο, Φαράγγι Αμπά, Φαράγγι Σαντορινιού, φαράγγι του Αποσελέμη, Φαράγγι Πορτέλας, φαράγγι Ρέχτρας-Σπηλιώτισσας, Φαράγγι Αγίας Αναστασίας, Κνωσανό φαράγγι, ανακαλύπτουν τις φυσικές ομορφιές τους, τη χλωρίδα και την πανίδα τους το ρόλο που έπαιξαν ιστορικά, και προτείνουν τρόπους για την ανάδειξή τους και την προστασία τους.

Μάθημα ή τομέας του Εργαστηρίου Δεξιοτήτων που εντάσσεται:

Διαθεματική προσέγγιση με εμπλεκόμενα μαθήματα:

Ιστορία, Ενότητα: Η ιστορία του τόπου μας

Γεωγραφία, Ενότητα: Το φυσικό περιβάλλον της Ελλάδας,

Φυσικά (Ενότητα: Φυσικά φαινόμενα, Οικοσυστήματα),

ΤΠΕ (Ενότητα: Αναζήτηση, επεξεργασία και παρουσίαση πληροφοριών)'

Εργαστήρια Δεξιοτήτων: Φροντίζω το περιβάλλον, Οικολογία- Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά.

Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης:

- 3. Καλή υγεία και ευημερία

4. Ποιοτική εκπαίδευση

- 11. Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες
- 17. Συνεργασία για τους στόχους

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

- Να γνωρίσουν τα Φαράγγια του Νομού Ηρακλείου.
- Να περιγράψουν τα χαρακτηριστικά τους , τη χλωρίδα και την πανίδα τους.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της ανάδειξης και της προστασίας τους.
- Να εργάζονται ομαδοσυνεργατικά και να αναλαμβάνουν ρόλους στην ομάδα.
- Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ενεργού πολιτειότητας και περιβαλλοντικής ευθύνης.

Πεδίο Υλοποίησης

- Η αίθουσα, η αυλή, το Εργαστήριο Υπολογιστών του σχολείου.
- Επίσκεψη στο πεδίο, σε κοντινό στο σχολείο προσβάσιμο φαράγγι, με οργανωμένη δράση και κατάλληλο εξοπλισμό. Επίσκεψη στο μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Ηρακλείου.
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ και του διαδικτύου για αναζήτηση πληροφοριών, δημιουργία και παρουσίαση υλικού.
- Συνεργασία με ειδικούς: γεωλόγο, βιολόγο, εκπρόσωπο του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, μέλος Ορειβατικού Συλλόγου, ιστορικό.
- Επαφή με Δήμο/γονείς για βοήθεια στην επίσκεψη φαραγγιού.

Φάσεις Υλοποίησης Δράσης

Διερεύνηση (2 διδακτικές ώρες)

- **Ερώτηση έναρξης με καταιγισμό ιδεών:** Τι είναι το φαράγγι; Έχετε επισκεφτεί κάποιο φαράγγι; Γνωρίζετε τα φαράγγια του νομού Ηρακλείου;
- **Προβολή εικόνων και βίντεο:** Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει εικόνες και ολιγόλεπτα βίντεο με τις ομορφιές και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φαραγγιών.
- **Δημιουργία ερωτημάτων:** Οι μαθητές, σε μικρές ομάδες, καταγράφουν ερωτήματα σχετικά με την ιστορία, τη γεωγραφία, τη χλωρίδα και την πανίδα των φαραγγιών.
- **Συζήτηση και επιλογή θέματος:** Η τάξη συζητά τα ερωτήματα και αποφασίζει σε ποιες πτυχές θα εστιάσει περισσότερο η δράση.

Προετοιμασία/Σχεδιασμός (3 διδακτικές ώρες)

- **Δημιουργία ομάδων εργασίας:** Οι μαθητές χωρίζονται σε ανομοιογενείς ομάδες, και αναλαμβάνουν να ερευνήσουν υποθέματα για τα φαράγγια: π.χ: πού βρίσκονται(εντοπισμός στο χάρτη) γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά(έχουν εύκολη πρόσβαση;), χλωρίδα και πανίδα των φαραγγιών, δράσεις ανάδειξης και προστασίας των φαραγγιών, ιστορική σημασία των φαραγγιών.
- **Ανάθεση εργασιών:** Κάθε ομάδα αναλαμβάνει συγκεκριμένες εργασίες, όπως:

- ✓ **Ομάδα εντοπισμού των φαράγγιων στο χάρτη.** Πώς αποτυπώνονται στους κοινούς και τους ορειβατικούς χάρτες;
 - ✓ **Ομάδα των Γεωλόγων:** Πώς δημιουργήθηκαν τα φαράγγι, τι πετρώματα έχουν; Τι πληροφορίες έχουμε για το βαθμό δυσκολίας τους;
 - ✓ **Ομάδα χλωρίδας και πανίδας:** Έρευνα για τα ενδημικά φυτά και τα ζώα που ζουν στα φαράγγια του Ν. Ηρακλείου.
 - ✓ **Ομάδα εξοπλισμού:** για επίσκεψη στο φαράγγι. Τι περιλαμβάνει το σακίδιο του επισκέπτη του φαραγγιού; Τι ενδυματολογικό εξοπλισμό πρέπει να έχει ο επισκέπτης; Προετοιμασία για ασφαλή διάσχιση των φαράγγιων.
 - ✓ **Ομάδα Ιστορικών:** Αναζήτηση μυθολογικών στοιχείων, θρύλων και ιστορικών πληροφοριών με τα οποία συνδέονται τα φαράγγια.
 - ✓ **Ομάδα προστασίας:** Από τί απειλούνται τα φαράγγια;
 - ✓ **Ομάδα φύσης:** Τι προσφέρουν τα φαράγγια στους ανθρώπους;
- **Καθορισμός πηγών πληροφόρησης:** Οι μαθητές μαθαίνουν να αναζητούν πληροφορίες από διάφορες πηγές (έντυπα και ηλεκτρονικά βιβλία, μαθησιακά αποθετήρια, βίντεο, ειδικούς από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Γεωλόγους, κλπ.
 - **Σχεδιασμός παρουσίασης:** Κάθε ομάδα παρουσιάζει πολυτροπικά τα αποτελέσματα των εργασιών της στην ολομέλεια: με διαφάνειες, με παιχνίδι ρόλων, βίντεο, διαδραστικός χάρτης, κολάζ).

Υλοποίηση (3 διδακτικές ώρες)

- **Έρευνα και συλλογή πληροφοριών:** Οι ομάδες εργάζονται αναζητώντας το υλικό που χρειάζονται για να το επεξεργαστούν. Ο/η εκπαιδευτικός παρέχει υλικό.
- **Δημιουργία υλικού παρουσίασης:** Οι ομάδες οργανώνουν το υλικό που θα παρουσιάσουν.
- **Προετοιμασία παρουσιάσεων:** Οι μαθητές εξασκούνται στην παρουσίαση των εργασιών τους.

Επικοινωνία-Διάχυση (1 διδακτική ώρα)

- **Παρουσιάσεις των ομάδων:** Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην τάξη τα αποτελέσματα της εργασίας της.
- **Δημιουργία κοινής αφίσας/ψηφιακού φυλλαδίου:** Η τάξη συνεργάζεται για να δημιουργήσει μια κοινή αφίσα ή ένα banner ή ένα padlet με τις πληροφορίες που συγκέντρωσαν για τα Φαράγγια.
- **Παρουσίαση στην σχολική κοινότητα:** Η αφίσα και το banner μπορεί να αναρτηθούν σε κοινόχρηστο χώρο του σχολείου και το ψηφιακό φυλλάδιο να κοινοποιηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου και σε άλλα ψηφιακά μέσα, π.χ. του Δήμου ή εφημερίδα τοπικής κοινότητας, ή ΔΙΠΕ Ηρακλείου.

Αναστοχασμός (1 διδακτική ώρα)

- **Συζήτηση στην ολομέλεια:** Ο/η εκπαιδευτικός θέτει ερωτήσεις για να οδηγήσει τους μαθητές σε αναστοχασμό:
 - ✓ Ποια είναι τα φαράγγια του Νομού Ηρακλείου και τι μάθαμε γι' αυτά;
 - ✓ Γιατί είναι σημαντικό να τα προστατεύουμε;
 - ✓ Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για τα φαράγγια;
 - ✓ Τα παιδιά συμπληρώνουν και ρουμπρίκα που αφορά τη συνεργασία τους.

- **Συγγραφή σύντομων κειμένων/δημιουργία σκίτσων:** Οι μαθητές μπορούν να γράψουν σύντομα κείμενα ή να δημιουργήσουν σκίτσα που να αποτυπώνουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους σχετικά με τη δράση τους και τη σημασία των φαραγγιών στην ζωή μας.
- **Σύνδεση με την καθημερινότητα:** Συζήτηση για το πώς οι γνώσεις και οι εμπειρίες που αποκόμισαν μπορούν να τους κάνουν πιο ενεργούς πολίτες.

Βιβλιογραφία-Δικτυογραφία

Βεργή, Β.Ν., Στο φαράγγι των Αρχανών / Περιέχεται στο: Τουριστική Κρήτη. 1960, τεύχ.9, σ.19-21

<https://www.thisiscrete.gr/gr/heraklion-gorges>

<https://www.cretanbeaches.com/el/%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%82/%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B7%CF%81%CE%B1%CE%BA%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%B5%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%84%CE%B7>

<https://www.cretanbeaches.com/el/%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%84%CE%B7%CF%82/%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B7%CF%81%CE%B1%CE%BA%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%B5%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%84%CE%B7/%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%B9-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%83%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%B7>

<https://www.archanes-village.com/el/content/%CE%BA%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B1%CE%BD%CE%BF-%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B9-%CE%B7-%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B9-%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%83-%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BD%CE%B7%CF%83>